

Sakliste og saksfremstillinger for telefonmøte i rovviltnemnda for region 8 den 7.3.2019

Behandles av rovviltnemnda for region 8 i telefonmøte 7.3.2019 kl. 10.
Arbeidstid: 1 time forberedelse, 1 time møte

Sakliste

3/19	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
4/19	Bruk av FKT-midler 2018	s. 1
5/19	Prioritering av FKT-midler for 2019	s. 9

3/19 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:**Innstilling til vedtak:**

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling, sakliste samt at denne behandles per telefonmøte den 7.3.2019 kl.10.

4/19 Bruk av FKT-midler 2018

Vedtak:**Innstilling til vedtak:**

Rovviltnemnda tar til orientering sekretariatets rapportering om bruk av FKT-midler 2018.

Troms – rapportert bruk av FKT-midler 2018

Troms fikk 6 250 000 kroner til fordeling for forebyggende og konfliktdempende tiltak, kap/post 1420.73. For 2018 hadde vi budsjettet med 550 000 kroner i sum for akutte tiltak rein, akutte tiltak sau og skadefellinger. Det var ikke uventet at vi fikk en bjørnesituasjon, men at denne varte nesten hele beitesesongen var uventet. Kostnadene til akutt tilsyn/uro og skadefelling i forbindelse med dette var også på et helt annet nivå enn tidligere. Det ble brukt mer enn 500 000 kroner på skadefellingsforsøk bjørn i Bardu, og nesten 500 000 kroner på akutt tilsyn/uro i samme område. Disse to tiltakene alene hadde et forbruk over budsjett på omkring 750 000 kroner.

Sommeren 2018 ble Miljødirektoratet forespurt om ekstra midler for å dekke deler av utgiftene med den ekstraordinære bjørnesituasjonen. Miljødirektoratet stilte 400 000 kroner til disposisjon. Når Fylkesmannen i desember fikk de siste økonomirapporter og gjorde utbetalinger på bakgrunn av disse, viste oppsummeringen at vi hadde utbetalt 6 192 109 kroner over kap/post 1420.73. Altså 57 891 kroner mindre enn budsjettet. Det ble ikke behov for de 400 000 som ble stilt disponible, og da var det heller ikke tid til å bruke restmidler til andre tiltak. Mulighet for utbetaling ble stoppet tidligere enn normalt på grunn av sammenslåingen mellom embetene Troms og Finnmark.

Eksakte tall går frem av tabell på s. 3, i det videre brukes avrundende tall.

Skadefellinger

Det ble brukt omtrent 537 000 kroner til utbetaling til interkommunale skadefellingslag (Tabell 1).

Tabell 1. Skadefellingstillatelser og avslag i Troms 2018

Sted	Art	Tidsrom	Felling	Utbetalt kr.
Lyngen	Gaupe	15.1.	Avslag	
Lenvik	Kongeørn	24.1 og 26.3.	Avslag	
Målselv	Gaupe, jerv kongeørn	5.2.2018	Avslag	
Kvænangen	Gaupe	22.2.–23.2.	Ja	14 118
Storfjord/Kåfjord	Gaupe	15.3.	Avslag	
Lyngen	Kongeørn	14.5.	Avslag	
Bardu	Bjørn	9.6.–28.6.	Nei	509 302
Bardu	Bjørn	29.6.–4.7.	Nei	
Bardu	Bjørn	5.7.–9.7.	Nei	
Bardu	Bjørn	21.7.–25.7.	Nei	

Forebyggende og konfliktdeponerende tiltak																
Kap 1420																
Post 73																
FYLKESMANNEN I TROMS																
Budsjettet 2018																
Tiltaket gjelder/område	Forebyggende tiltak sau					Forebyggende tiltak felles					SUM alle forebyggende tiltak	Konfliktdeponerende tiltak				
	Tidlig nedskanking	Gjeting/utvidet tilsyn	Hjemmeb elite	Beredskapsareal	SUM forebyggende tiltak sau	Gjeting/utvidet tilsyn	Foring av rein i perioder av året med særlig store tap	Andre direkte tapspresurserende tiltak	SUM forebyggende tiltak rein	Skadefelling			Kompetanse utvikling	Fou	SUM Forebyggende tiltak felles	
Grunneitlister for jakt på fredet rovvilt					0				0				0			
Tidlig nedskanking av sau 2018	375622				375622				0				0	375622		-125000
Foring av rein					0	9000			9000				0	9000		
Javelaktprosjekt i Troms 2018					0				0	12481			12481	12481		
Materiell interkommunalt skadefellingslag					0				0	13516			13516	13516		
Skadefelling gaupe					0				0	14118			14118	14118		
Akkutt tidlig nedskanking av sau	15015				15015				0				0	15015		
Før og planteggt utvidet tilsyn, rein i kalkingstid					0	12945,31			22945,31				0	22945,31		
Utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak					0	10000			25970				0	25970		
Akkutt tilsyn/uro ved bjørnesteasjon		26000			26000				0	45000			0	26000		
Materiell til gjerde					0				0	45000			0	45000		
Akkutt tidlig nedskanking av sau	42161				42161				0				0	42161		
Reinfor og utvidet tilsyn					0				0				0	0		
Beredskapsareal sau				140000,26	140000,26				0				0	140000,26		
Tidlig nedskanking av sau 2018	65548				65548				0				0	65548		
Forneding om bjørn					0				0				0	0		81948
Kurs og materiell skadefellingslag					0				0	82233			82233	82233		
Pilot for optimalisert rein drift innland Troms					0				0	105219			105219	105219		
Pilot for optimalisert rein drift kyst Troms					0				0	160500			160500	160500		
Beredskapsareal				165000	165000				0				0	165000		
Hjemmebete			187250		187250				0				0	187250		
Tilleggsfor i forbindelse med Pilot innland, NIBIO					0				387780				387780	387780		
Før og utvidet tilsyn rein					0	380749,96			888205				1248954,96	1248954,96		
Scandam – overvåking av gaupe med vilkammera					0				0				0	300000		
Efektiv skadefelling av bjørn 2018		440317			440317				0				0	353328		
Akkutt tilsyn ved sauetap til bjørn					0				0				0	440317		
Skadefelling bjørn					0				0				0	509302		
Drift av Dyr i drift					0				0				0	1488000		
	498246	466317	187250	305000,26	1456813,26	393695,27	1300955	45000	1739650,27	536936	448042	2053719	3038697	6235160,53		-43062

Forebyggende tiltak rein

Nytt i 2018 var at flere siidaer fra svenske samebyer søkte om og fikk støtte til fôr og tilsyn, for å unngå rovvilttap i kritiske perioder. Flere av disse har rapportert at tiltakene har hatt god tapsforebyggende effekt. Det ble gitt FKT-tilskudd til reindriften på totalt 390 000 kroner for gjeting/utvidet tilsyn, og for 1 300 000 til føring i perioder med særlig store tap. Det ble også gitt 45 000 kroner for oppsett av gjerde for å forhindre rovvilttap om vinteren.

Forebyggende tiltak sau

I 2018 ble det brukt omtrent 500 000 til tidlig nedsanking sau. Det ble også brukt nesten 500 000 til gjeting/utvidet tilsyn ved den akutte bjørnesituasjonen i Bardu. Det ble gitt 187 000 kroner til hjemmebeite for en besetning, som ga gode resultater når det gjelder å hindre tap, men som var et kostbart tiltak. Det ble gitt 300 000 kroner fordelt på to beredskapsarealer for sau.

Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget

Reindriftpilot kyst (Tjeldøya) ble avsluttet og Fylkesmannen fikk sluttrapport i november 2018. Hovedmålet med å avklare tap av rein, spesielt kalv/ungdyr i løpet av vintermånedene lyktes ikke. Det var fordi de aller fleste GPS-/dødsvarslerenhetene sluttet å virke de første månedene etter instrumentering høsten 2017.

Reindriftpilot innland (deler av Helligskogen) har i 2018 hatt fokus på å redusere tap av dyr om vinteren samt oppnå bedre oversikt/kontroll med flokken ved å bruke elektroniske øremerker. Fôr ble brukt for å holde flokken samlet i vintermånedene, og samtidig sikre godt hold på dyrene. Et gjerdeanlegg ble utvidet, tanken var at dette skulle fungere som et oppholdsgjerde om nettene, men også som et beredskapsgjerde der dyrene kunne være over lengre tid om nødvendig. Det viste seg at det ikke var noen god løsning å drive dyrene inn og ut av gjerde for hver natt. Det lyktes likevel å holde flokken samlet, dyrene fikk god kondisjon, tapene var små, og det ser ut til at kalveproduksjonen var god. Prosjektet møtte mange utfordringer, alle er ikke løst. Det er enda for tidlig å si om piloten munner ut i tiltakspakker som kan brukes ovenfor andre reineiere og distrikter.

Gaupestudier med viltkamera ble støttet med 300 000 kroner.

Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende

Prosjektet grunneiertillatelse for jakt på fredet rovvilt er avsluttet hos Troms landbruksfaglige senter. 125 000 kroner gjenstående midler er tilbakeført. Troms bonde- og småbrukerlag har sagt seg villige til å ta prosjektet videre, disse har levert søknad om FKT-midler for videreføring i 2019. Satsningen er rettet mot å få områder tilgjengelige på Inatur.no.

Det ble brukt ca. 100 000 til kurs og materiell for interkommunale skadefellingslag. Det ble brukt 350 000 kroner på effektiv skadefelling av bjørn. Prosjektet oppnådde å få ny godkjenningsordning for sporingsekvipasjer etablert. Spesialisert kurs for prioritert skadefellingspersonell ble gjennomført. Opplegg for å kvalitetssikre sporings- og slipphundekvipasjer gjennom sporing på reell bjørn samt praktisk bjørnejakt i Sverige er også gjennomført.

Jervejaktprosjektet i Troms har oppnådd gode resultater. Prosjektet hadde en planlagt

nedtrapping i 2018, og det ble utbetalt tilskudd på 12 000.

Rovviltnemnda hadde satt av nesten 1 500 000 kroner til prosjektet Dyr i drift. Hovedmålsettingen med prosjektet er å bidra til å redusere skader fra rovvilt på beitedyr og på den måten bidra til å redusere konflikten mellom næringsutøvelse og forvaltning av rovvilt. Denne målsettingen skal nås gjennom effektive forebyggende og konfliktdempende tiltak, kompetanseoppbygging og informasjonstiltak. Prosjektet ble avsluttet i januar 2019. Prosjektet har fungert som en katalysator mellom næring, forskning og forvaltning, næring og forvaltning er ført nærmere hverandre. Har bidratt til at gaupe- og jervebestanden i Troms nå reguleres gjennom kvote- og lisensjakt. Og prosjektet har bidratt til at Troms har fått effektive interkommunale skadefellingslag.

Konfliktdempende tiltak

NIBIO ved Øvre Pasvik besøkssenter hadde fire skolebesøk i Troms. 6-klassinger fikk en hel skoledag hvor de fikk prøve seg som bjørneforskere. Dette tiltaket ble støttet med 80 000 kroner.

Tjenestekjøp

I 2018 ble Troms tildelt 800 000 kroner for tjenestekjøp. Midler over denne posten kan vi ikke bruke til utbetaling av tilskudd. De kan brukes til tjenestekjøp, lønn og annen drift. Posten er brukt til utbetaling av dusør, til nødvendig overtidsarbeid på rovvilt, i hovedsak erstatningsarbeid og i forbindelse med bjørnesituasjonen i Bardu. Den er også brukt til betjening av telefonsvarer rovvilt og til beredskapstelefon rovvilt i helgene 1.6.–15.10.

Videre er det brukt 140 000 av posten for å kjøpe inn TAM-hytte på meier. Denne skal prioriteres til tapsforebyggende tiltak i saue- og reindriftsnæringen i region 8. NIBIO eier og administrer hytta, mens Fylkesmannen prioriterer hva TAM-hytta skal brukes til, og hvem som skal bruke den.

Drift av nemnd og sekretariat

Det ble tildelt 1 100 000 til denne posten. Denne posten skal dekke størstedelen av lønns- og reiseutgiftene til sekretariatet og den skal dekke reise samt lønn og godtgjørelse for nemnda. Midlene ble brukt opp. Det var budsjettert 300 000 til hver av postene lønn og godtgjørelse for nemnda samt til reise for nemnda. Regnskapet viser at det ble brukt 261 000 til lønn og godtgjørelse nemnda samt 213 000 til reise nemnda. Det var fem fysiske rovviltnemndsmøter pluss to saksfremstillinger som ble behandlet per e-post. I tillegg har leder av nemnda deltatt på en del møtevirksomhet, og deler av nemnda har deltatt på møter for Dyr i drift og for Næring og rovvilt i Finnmark. Noen inviterte eksterne møtedeltagere fikk i ett tilfelle dekt reisekostnader til rovviltnemndsmøtet.

Finnmark – rapportert bruk av FKT-midler 2018

Tildelte midler i 2018

- 6 250 000 kroner til forebyggende og konfliktdempende tiltak innen rovviltforvaltningen (FKT), kapittel 1420 post 73 prosjektnummer 14A15001.
- 500 000 kroner til styrking av kapasitet hos Fylkesmannen på rovvilt, kapittel 1420 post 21.

- 800 000 kroner til tjenestekjøp og FOU, kapittel 1420 post 21.

En rekke tiltakshavere kunne ikke forevise tilstrekkelig dokumentasjon til at vi kan utbetale hele beløpet. En del søkere mangler rapportering og fikk derfor ikke utbetalt tilskudd.

Generelle kommentarer til anvendelsen av midlene

I 2018 var de etablerte kommunale skadefellingslag operative før sommeren. Dette var i Porsanger kommune, Sør-Varanger kommune, Nesseby kommune og Tana kommune.

Av budsjettet ramme på kr 600 000 ble kr 105 459 benyttet.

Fellingstillatelser gitt i 2018

Reinbeitedistrikt 14 A, Porsanger kommune – skadefellingstillatelse 1 gaupe – *kommunalt lag*.

Reinbeitedistrikt 22 Fiettar - Fjelbmajoga siida, Kautokeino og Karasjok kommuner - skadefellingstillatelse 1 ulv – *Privat lag*.

Kommentarer til de ulike typene tiltak

Rein - rovvilt

Totalt var det 68 søknader om planlagte tiltak og akutte tiltak fra reindriften i Finnmark. De som fikk tilsagn fikk tilskudd til fôring av tamrein, flytting av tamrein til mindre rovviltutsatte områder. Begge tiltakene gjerne i kombinasjon med utvidet tilsyn.

En del av midlene som er avsatt til reindriften går til akutte tiltak fra januar til juni hvor tiltaket er fôring for å samle flokken i perioder med store tap, dette i kombinasjon med ekstra tilsyn. Noen av de akutte søknadene ble gitt under kalvingsperioden. Det var en stor del akutte skadesituasjoner som har gjort at Fylkesmannen bevilget stort akuttbeløp i budsjettet som ble brukt opp første halvdel av 2018. Det oppstod store akutte skader ifra ulv på rein på slutten av året. Det ble benyttet en del akutte midler til dette, og noe blir belastet på budsjettet for 2019 for rapportering over årsskiftet.

Husdyr – rovvilt

Totalt var det 23 søknader om planlagte tiltak og akutte tiltak fra sauedriften i Finnmark. Fylkesmannen ga i 2018 tilsagn om tidlig nedsanking til besetninger som er berørt av jerv eller grenser til A-området for jerv eller bjørn. Vår erfaring er at bønder som har fast eller sporadisk forekomst av jerv i beiteområdet og sanker tidlig i tilskudsperioden har lave tapsprosenten på utmarksbeite. Forskning viser at tapsomfang av sau drept av jerv øker utover høsten. Tiltaket har også god effekt i områder med bjørn.

Andre større tiltak innen sauedriften inkluderer først og fremst flytting til øy-beitene Stjernøya og Sørøya. Erfaringene med flytting til øy er god med betydelig lavere tap enn på fastlandet, men gir en del utgifter til transport fra gård til beiteland med båt.

Både innenfor rein- og sauenæringen oppstår det akutte tap gjennom sesongen. For å redusere ytterligere tap raskest mulig, treffer Fylkesmannen gjennom hele året vedtak med tildeling av

akutte forebyggende midler til beitelag, siidaer og reinbeitedistrikter. Midlene går i hovedsak til forsterket tilsyn i en kortere periode i spesielt tapsutsatte områder.

Jaktrelaterte tiltak

Relativt stor innsats er brukt på å øke oppslutning om gaupejakt og lisensjakt på jerv og bjørn. I 2018 ble det bevilget midler til jaktkurs i regi av NJFF Finnmark med fokus på å holde kurs og temakvelder om rovviltjakt i fylket. Bare et konkret tiltak ble gjennomført, kurs i bjørnejakt som ble arrangert i Neiden i Sør-Varanger kommune. Her var det deltakelse fra flere medlemmer av ulike kommunale skadefelling lag fra Øst-Finnmark.

Også andre tiltak som skal stimulere til mer effektiv jakt og felling av rovvilt har fått støtte, blant annet bygging av fem flyttbare jervejaktbuer og flere SMS-viltkamera til utplassering på jerveåter. Flere av disse har vært med prøveprosjektet med bedre jervejakt og felt jerv med bruk av kunstig lys på åte. Prøveordningen har blitt utvidet til å gjelde lisensjaktperioden 2018/2019 også. Sør-Varanger kommune, Nesseby kommune, Tana kommune og Porsanger kommune har fått støtte til kompetanseheving av kommunale skadefellingslag (støtte til utstyr, trening, ammunisjon og leie av skytebane).

Prosjektet «Næring og rovvilt i Finnmark - Ealáhus ja boraspiret Finnmárkkus

Prosjektet ble startet opp igjen for en ny periode med ny stilling med Stabbursnes Naturhus og museum som vertskap i Porsanger kommune. Denne gangen er det bare en prosjektarbeider og stillingen er fullfinansiert av FKT midler i den nye perioden. Det ble innvilget 2 søknader med tilsagn til prosjektet. Begge søknadene var konkrete tiltak for å øke oppslutningen rundt rovviltjakt og bidra til effektivisering rundt prøveprosjektet med en mer effektiv lisensjakt på jerv i Finnmark.

Bestandsobservasjon/FOU midler

Det ble ikke utbetalt dusør for innmeldinger av bjørnebinne i følge med unger, jerveyngling, kongeørnhekkning og innmelding av familiegrupper av gaupe i 2018 i Finnmark. Innmeldinger av binne i følge med unger i 2018 har blitt utbetalt på 2019 budsjett på FKT.

Fylkesmannen i Finnmark har i de siste årene støttet forskning og overvåkning på nye registreringer av kongeørn gjennom forskningsinstitusjonen NINA og enkelte år hårfelleprosjektet på brunbjørn i Pasvik gjennom forskningsinstitusjonen NIBIO på Svanhovd i Sør-Varanger kommune. I år støttet vi ekstra kongeørn registreringer på Sørøya ved bruk av helikopter og forprosjekt for hårfelleprosjektet som skal ha innsamling av DNA på bjørn i 2019.

Tabell på side 8 og 9 viser utbetalte FKT-midler 2018 i Finnmark.

Forebyggende og konfliktdependente tiltak
 Kap 142b
 Post 73
FYLKESMANNEN I Finnmark
 Budsjettåret 2018

Tiltaket gjelder/område	Forebyggende tiltak sau					Forebyggende tiltak rein				Forebyggende tiltak felles						
	Forsinket slipp på beite	Flytting til annet beite	Hund	Rovviltvrisende gjelder	Beredskapsareal	SUM forebyggende tiltak sau	Flytting til annet beite	Gjeting/ utvidet tilsyn	Kalving i gjerde	Foring av rein i perioder av året med særlig store tap	SUM forebyggende tiltak rein	Skadefelling	Kompetansu utvikling	FoU	SUM Forebyggende tiltak felles	SUM alle forebyggende tiltak
utmarksbeite. Flytting av sau til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn/Porsanger kommune	780	10000				23272										23272
Tidlig nedanking av sau/Vadse kommune						106477										106477
Tiltak som kan være direkte tapsreducerende/Tana kommune						35697										35697
Tidlig nedanking av sau. Forsinket slipp på utmarksbeite. Beredskapsareal. Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende. Tiltak som avlaster tapsforhold, herunder elektronisk overvåking/Sar-utmarksbeite, Rovdravrisende gjelder. Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende/Sar-Varanger kommune	8550				37500	34347										34347
Tidlig nedanking av sau. Beredskapsareal. Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende/Sar-Varanger kommune	10050			22000	46000	67948										67948
Tidlig nedanking av sau/Tana kommune						131679										131679
Tidlig nedanking av sau/Porsanger kommune						42847										42847
Tidlig nedanking av sau. Forsinket slipp på utmarksbeite/Alta kommune	24400					70712										70712
Flytting av sau til mindre rovillutsatte beiteområder		180000				180000										180000
Tidlig nedanking av sau/Tana kommune						68012										68012
Tidlig nedanking av sau/Porsanger kommune						2548										2548
Tidlig nedanking av sau. Forsinket slipp på utmarksbeite/Alta kommune	9240					30184										30184
Tidlig nedanking av sau. Forsinket slipp på utmarksbeite. Beredskapsareal/Porsanger kommune	30406			8000		90563										90563
Tidlig nedanking av og beredskapsareal/Tana kommune				32031		59352										59352
Tidlig nedanking av sau. Plantlag utvidet tilsyn, Rovdravrisende gjelder. Tiltak som avlaster tapsforhold, herunder elektronisk overvåking/Tana kommune						70863										70863
tapsforhold, herunder elektronisk overvåking/Alta kommune						33058										33058
Tidlig nedanking av sau. Plantlag utvidet tilsyn. Tiltak som avlaster tapsforhold, herunder elektronisk overvåking/Tana kommune						74016										74016
Tidlig nedanking av sau. Plantlag utvidet tilsyn. Tiltak som avlaster tapsforhold, herunder elektronisk overvåking/Porsanger kommune						48367										48367
Tidlig nedanking av sau. Plantlag utvidet tilsyn/Alta kommune						14305										14305
Tidlig nedanking av sau. Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende. Tiltak som avlaster tapsforhold, herunder elektronisk overvåking/Porsanger kommune						25123										25123
Plantlag utvidet tilsyn, bruk av kadaverhund/ Nesseby kommune			40000			40000										40000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap/RBD 15						37500			37500	75000						75000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Kalving innenfor gjerde. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap/RBD 16						65000		65000	130000							130000
Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap									43039	43039						43039
Plantlag utvidet tilsyn. Kalving innenfor gjerde. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap						60000		60000	120000							120000
Plantlag utvidet tilsyn. Kalving innenfor gjerde. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap. Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende. Utprøving av nye forebyggende tiltak mot rovilltaksder/RBD 14						55000		55000	110000							110000
Plantlag utvidet tilsyn. Kalving innenfor gjerde/RBD 16								40000	40000							40000
Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap									120000	120000						120000
Foring av sau og tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap. Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende. Utprøving av nye forebyggende tiltak mot rovilltaksder/RBD 14						25000		25000	50000							50000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Kalving innenfor gjerde. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap. Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende. Utprøving av nye forebyggende tiltak mot rovilltaksder/RBD 14						10000		10000	20000							20000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap						45000		45000	90000							90000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap. Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende/RBD 16								45000	45000	90000						90000
Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap. Utprøving av nye forebyggende tiltak mot rovilltaksder/RBD 16										90000						90000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap						45000		45000	90000							90000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap. Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende. Utprøving av nye forebyggende tiltak mot rovilltaksder. Tiltak som avlaster tapsforhold, herunder elektronisk overvåking						10000		10000	110000							110000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap						40000		40000	80000							80000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap						40000		40000	80000							80000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap. Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende. Utprøving av nye forebyggende tiltak mot rovilltaksder. Tiltak som avlaster tapsforhold, herunder elektronisk overvåking						40000		40000	80000							80000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap. Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende. Utprøving av nye forebyggende tiltak mot rovilltaksder. Tiltak som avlaster tapsforhold, herunder elektronisk overvåking						30000	60000	40000	130000							130000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap. Tiltak som avlaster tapsforhold, herunder elektronisk overvåking/RBD 33T						20000	10000	10000	40000							40000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap						30000		50000	80000							80000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap						10000	10000	30000	50000							50000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap						45000		65000	110000							110000
Flytting av sau og tamrein til mindre rovillutsatte beiteområder. Plantlag utvidet tilsyn. Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap/RBD 23							19931,25		20000	39931,25						39931,25
Foring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovilltap/RBD 23 D									20000	20000						20000

Prioriteringer for bruk av FKT-midler 2019 – Troms og Finnmark

Forslag til budsjett (Tabell 3) er basert på en forhåndsvurdering av den enkelte søknad. Søknadene er vurdert etter forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak samt rovviltnemndas føringer i forvaltningsplan for rovvilt. Søknadene er prioritert opp mot hverandre. Vi forventer at det ved behandling av den enkelte søknad vil dukke opp momenter som gjør at budsjetterte beløp vil måtte justeres noe. Det er også enkelte søknader hvor vi er i gang med å innhente bedre beslutningsgrunnlag, her er usikkerheten rundt foreslått budsjett større.

For søknader om støtte til direkte tapsreducerende tiltak hjemlet i forskrift om tilskudd ifb. med rovviltskader § 5 a og b samt elektronisk overvåking sau (§ 5 c), har vi vist samlet antall søknader, omsøkt sum og budsjettert sum. Hvordan Fylkesmannen skal prioritere enkeltsøknader innen disse gruppene, for eksempel mellom søkere som har søkt om tidlig nedsanking sau, har nemnda gitt føringer for i forvaltningsplanen.

For andre diverse tiltak der eventuell støtte er hjemlet i § 5 c (unntatt elektronisk overvåking sau) eller §§ 6 og 7 har vi vist tiltak, søker, omsøkt beløp og budsjettert beløp for den enkelte søknad. Her har nemnda mulighet til å prioritere midler mellom søknader, eller mellom søknader her og søknadsgrupper under § 5 a og b.

Sekretariatet har erfart at det årlig blir restmidler, og at vi på tampen av året har problemer med å finne gode tiltak å bruke dem på. Derfor har vi i budsjettet for 2019 vært nøkterne når det gjelder akuttmidler og midler til fellingsvederlag. Vi forventer at noen av disse vil gå med overforbruk. All erfaring tilsier at dette vil dekkes av underforbruk på planlagte tiltak.

Om nemnda er spesielt interessert i hvordan vi har vurdert enkelte søknader, eller ønsker å legge spesifikke føringer, kan dette varsles før møtet, eller tas opp på møtet.

Tabell 3.

Tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak, kap 1420.73 – Troms og Finnmark 2019					
Tiltak	Gjelder	Hjemmel i forskrift om tilskudd ifb. med rovviltskader	Antall tiltak	Omsøkt kroner	Budsjett kroner
Fôring av rein	Rein	§ 5 b Fôring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovvilttap	63	10 214 805	4 017 500
Planlagt utvidet tilsyn	Rein	§ 5 b Utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak	44	5 002 729	700 000
Kalving i gjerde	Rein	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	17	2 982 176	500 000
Elektronisk overvåking	Rein	§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget	20	2 072 688	381 400
Flytting til mindre rovviltutsatte beiteområder	Rein	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	31	2 373 000	500 000
Annet	Rein	§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende	7	1 275 640	300 000
Akutt	Rein	§ 5 Tiltak med direkte tapsreducerende effekt			600 000
Tidlig nedsanking	Sau	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	20		1 200 000
Beredskapsareal	Sau	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	6	623 400	284 900
Elektronisk overvåking sau	Sau	§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget	9	502 547	280 000
Flytting til mindre rovviltutsatte beiteområder	Sau	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	2	465 900	265 000
Utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak	Sau	§ 5 b Utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak	9	405 340	0
Forsinket slipp på utmarksbeite	Sau	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	6	82 300	20 000
Hjemmebeite	Sau	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	2	288 740	100 000
Akutt	Sau	§ 5 Tiltak med direkte tapsreducerende effekt			350 000
Skadefellingsvederlag	Annet	Rovviltforskriften			322 434
Annet	Annet	§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende	8	2 077 970	1 280 166
Annet	Annet	§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget	4	511 100	466 100
Annet	Annet	§ 7 Konfliktdempende tiltak	11	2 137 500	1 932 500
Sum:			259	31 015 835	13 500 000

Merk: Spesifisert budsjett for de tre nederste postene i tabell 4, 5 og 6. Det er ikke oppgitt sum omsøkt for tidlig nedsanking sau, her beregnes 7 kroner per nedsanket dyr og dag i perioden for tidlig nedsanking. Akuttmidler og skadefellingsvederlag kan søkes gjennom hele året, derfor er det ikke oppgitt omsøkt sum for disse.

Forebyggende tiltak reindrift

Det har kommet inn 68 søknader fra reinbeitedistrikt, siidaer og siidaandeler som har reinbeite i Troms og Finnmark, svenske søkere inkludert. Disse har til sammen søkt på 182 tiltak. 63 har søkt om fôring av rein, dette utgjør også i omsøkte kroner det klart største tiltaket. Det nest største tiltaket, både i antall søknader og omsøkt kostnad, er planlagt utvidet tilsyn. Mange har også søkt om kalving i gjerde, flytting til annet reinbeite og om elektronisk overvåking.

Forslaget viser en tydelig satsning på reindrift. 2019 er første året søknader fra Troms og Finnmark behandles etter felles kriterier. Vi har prioritert tiltak der en søker å finne løsninger som på sikt vil gi reineier bedre oversikt over drifta, om tapsårsaker, samt hindre tap. Når en har god oversikt kan en mer presist hindre tap og optimalisere drifta. Målet er at reindrift i rovviltområder på sikt skal gi god avkastning uavhengig av forebyggende tilskudd og

rovvilterstatning.

Sekretariatet erkjenner at om FKT-midler skal fordeles på all rein som beiter i Troms og Finnmark, rekker de til fôr bare i få dager. Midlene må brukes smartere. Samtidig har vi ønske om å gi forutsigbarhet.

I denne satsningen og samordningen mellom Troms og Finnmark, ligger en dreining vekk fra tilskudd til planlagt fôring, det merkes nok best for de som tidligere har søkt tilskudd hos Fylkesmannen i Troms. Til gjengjeld blir det større rom for akutte tiltak i ekstraordinære situasjoner som kan oppstå.

Muligheten for elektronisk overvåking har de siste årene blitt forbedret. Kostnadene ved elektroniske bjeller samt droner har blitt mindre. I budsjettet foreslås det å dekke deler av kostnader til innkjøp av radiobjeller/e-bjeller samt til innkjøp av droner. Det er lagt opp til en egenandel ved innkjøp, samt at driftskostnader må dekkes av utøverne selv. En forutsetning for utbetaling av tilskudd vil være god rapportering. Støtte gis for å få et bedre kunnskapsgrunnlag om tapsårsaker, men også for å evaluere tapsreducerende effekt.

Forebyggende tiltak sau

Det har kommet inn 27 søknader om forebyggende tiltak i sauedrifta. Det søkes hovedsakelig om tidlig nedsanking, beredskapsarealer, planlagt utvidet tilsyn, og om radiobjeller/e-bjeller. Det er også søknader som går på flytting av sau, forsinket slipp samt kadaverhundekvipasjer.

I år er det funnet rom for å gi en del støtte til innkjøp for elektronisk overvåking sau, dette for å avklare tapsforhold. Det er innkjøp og ikke driftskostnader vi har budsjettetert å støtte. Utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak har vi derimot ikke foreslått støttet i år. Vurderingen er at de andre tiltakene er mer kostnadseffektive når de støttes alene. Ordinært tilsyn i en utstrekning som er tilpasset behovet er uansett en viktig del av drifta.

Fellingsvederlag

Bestandssituasjonen for rovvilt tilsier at terskelen for skadefelling både på jerv og gaupe vil være høy. Vi forventer ikke at det blir mange fellingsoppdrag før årsskiftet. Erfaringer fra 2018 har vist at fellingsforsøk på bjørn kan bli ressurskrevende. Det kan være at det ikke blir fellingsoppdrag på bjørn og det kan like godt være at det blir flere fellingsoppdrag som hver vil koste flere hundretusen. Dette er et stort usikkerhetsmoment i budsjettet. Det ser ikke ut til at det blir endringer i fellingsregimet for kongeørn før reinkalvingen. Det betyr at det ikke kan forventes store kostnader til skadefelling av kongeørn i 2019.

Per dato er det forsøkt skadefelling på ulv i Sør-Varanger og det er forsøkt skadefelling av jerv på Lenvikhalvøya. Kostnader ved disse skadefellingsforsøkene forventes å komme på omkring 100 000 kroner samlet.

Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende (Tabell 4)

Noen av tiltakene i saue- og reindrift sorterer også under FKT-forskriftens § 5 c *andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende*. Her vises tiltak som vi ikke har sortert under sau eller rein. Skadefellingslagene som har søkt støtte er prioritert høyt, vi har likevel ikke prioritert støtte til tiltak i skadefellingslagene vi mener er mindre relevante. Vi har også prioritert

effektiv skadefelling av bjørn. Prosjektet går ut på å utvikle mer hundekompetanse i Bardu skadefellingslag, det skal være økt fokus på å utvikle gode løshunder for bjørn. Samarbeidet med SNO skal styrkes og prosjektet vil benytte kompetanse, fasiliteter og treningsmuligheter som SNO besitter. Utprøving av lysreflekterende halsklaver for bruk på reinsimler, med hensikt å avverge tap av nyfødte reinkalver til kongeørn er et konkret forsøk på å avverge/reducere tap av reinkalv til kongeørn. Om dette har effekt kan det tapsreduserende potensialet være stort. Derfor mener vi dette bør støttes. Videre vil vi prioritere midler til tilrettelegging for jakt på rovvilt i Troms. Inatur skal være plattformen som brukes for å tilgjengeliggjøre jakten.

Tabell 4.

§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreduserende			
Tiltak	Søker	Omsøkt kroner	Budsjett kroner
Kompetanseheving Midt-Troms skadefellingslag	Målselv kommune	114 711	70 000
Tilrettelegging for jakt på rovvilt i Troms	Troms Bonde- og Småbrukarlag	855 000	270 000
Effektiv skadefelling av bjørn	NIBIO fagavdeling utmark	504 000	413 166
Utprøving av lysreflekterende halsklaver	NIBIO fagavdeling utmark	347 000	347 000
Tilskudd utgifter bjørnehund	Stabbursnes Naturhus og museum	25 000	10 000
Porsanger skadefellingslag	Porsanger kommune	82 500	65 000
Skadefellingslag i Tana og Nesseby	Tana kommune	129 759	85 000
Jaktbu Jerv	Hans Ole Mudenia	20 000	20 000
SUM:		2 077 970	1 280 166

Merk: Omsøkt for tilrettelegging for jakt på rovvilt i Troms gjelder for tre år, foreslått budsjett er som omsøkt for 2019. Budsjett på effektiv skadefelling bjørn er fratrukket 90 834 kroner pga. at beløpet er tilsvarende overskudd som NIBIO har fra FKT-støtte til prosjekter fra 2018.

Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget (Tabell 5)

Bruk av kadaverhund er et aktuelt tiltak for å avklare tapsforhold i akutte situasjoner som kan oppstå. Derfor foreslås det å gi støtte for å bidra til å opprettholde en beredskap. De øvrige tiltakene her er foreslått støttet som omsøkt.

Tabell 5.

§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget (elektronisk overvåking sau ikke med her)			
Tiltak	Søker	Omsøkt kroner	Budsjett kroner
Kadaversøkskurs, godkjenningskurs, vedlikeholdssamling	Norske Kadaverhunder	100 000	55 000
Driftsrelaterte faktorer og tap av lam på beite	NIBIO fagavdeling utmark	183 000	183 000
Dokumentasjon av kalvetap hos rein med radiobjelle	NIBIO Tjøtta	88 100	88 100
3. driftsår reindriftspilot innland	NIBIO	140 000	140 000
Sum:		511 100	466 100

Konfliktdempende tiltak (Tabell 6)

Den største posten her er prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark. Videre foreslår vi å støtte det siste av tre prosjektår til SCANDCAM v/NINA. 40 viltkamera er utplassert i Sør-Troms, på steder der en kan forvente at gauper vil passere. Prosjektet skal kunne evaluere oppdagbarhet av gauper, være et supplement til sporregistreringer samt beregne tetthet av gaupe i studieområdene. Videre har vi blant annet foreslått å prioritere formidling, og i særdeleshet formidling rettet mot barn og unge.

Tabell 6.

§ 7 konfliktdempende tiltak			
Tiltak	Søker	Omsøkt kroner	Budsjett kroner
Rovviltkasse	Stabbursnes Naturhus og museum	100 000	25 000
SCANDCAM	NINA	300 000	300 000
Tilskudd transport + inngang rovdyrskolen	Polar Park AS	312 500	312 500
Møteserie tap av sau utmark	NIBIO fagavdeling utmark	165 000	85 000
Forskning og overvåking av kongeørn	NINA	150 000	150 000
Støtte gjennomføring av jegerprøve	Stabbursnes Naturhus og museum	50 000	50 000
Temadager barn og unge	Stabbursnes Naturhus og museum	50 000	50 000
Prosjekt Næring og Rovvilt i Finnmark 2019	Stabbursnes Naturhus og museum	750 000	750 000
Kartlegging kongeørn Sørøya	NINA	70 000	70 000
Formidlingsarrangement Brunbjørn	NIBIO Svanhovd	150 000	100 000
Arena rovvilt reindrift	Stabbursnes Naturhus og museum	40 000	40 000
Sum:		2 137 500	1 932 500

Tjenestekjøp

Region 8 er tildelt 1 800 000 til tjenestekjøp. Disse er i hovedsak tenkt brukt til beredskapsordning og vakttelefon for rovviltskader, samt andre rovviltrelaterte utgifter hos Fylkesmannen, kadaver/avfallshåndtering i forvaltningsområdet for brunbjørn og til styrking av kunnskapsgrunnlaget gjennom kjøp av forskning og kartlegging.

Drift av nemnd og sekretariat

I likhet med midler til tjenestekjøp kan heller ikke denne posten brukes til utbetaling av tilskudd. Posten skal dekke størstedelen av driftsutgifter for sekretariatet.

I 2018 ble det brukt 261 000 til lønn og godtgjørelse nemnda samt 213 000 til reise nemnda. Det forventes at møteaktivitet og kostnader i 2019 vil være omtrent som i 2018. Budsjetterer 300 000 til lønn og godtgjørelse nemnda, samt 250 000 til reise nemnda. Videre budsjettes det med 40 000 til reise sekretariat samt 535 000 til lønn sekretariat.